

DIREKTIVA 2008/94/EZ EUROPSKOGA PARLAMENTA I VIJEĆA

od 22. listopada 2008.

o zaštiti zaposlenika u slučaju insolventnosti njihova poslodavca

(Kodificirana verzija)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 137. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskoga i socijalnoga odbora¹,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

djelujući u skladu s postupkom iz članka 251. Ugovora²,

budući da:

(1) Direktiva Vijeća 80/987/EEZ od 20. listopada 1980. o zaštiti zaposlenika u slučaju insolventnosti njihova poslodavca³ nekoliko je puta značajno izmijenjena⁴. U interesu jasnoće i racionalnosti navedenu Direktivu treba kodificirati.

(2) Povelja Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika, donesena 9. prosinca 1989., navodi u točki 7. da dovršetak unutarnjeg tržišta mora dovesti do poboljšanja uvjeta života i rada radnika u Zajednici i da to poboljšanje prema potrebi mora obuhvatiti razvoj određenih aspekata propisa o zapošljavanju, kao što su postupci za kolektivne otpremnine i oni propisi koji se odnose na stečajeve.

(3) Potrebno je osigurati zaštitu zaposlenika u slučajevima insolventnosti njihovih poslodavaca te osigurati minimalni stupanj zaštite, posebno kako bi se jamčila isplata njihovih nepodmirenih potraživanja, vodeći računa o potrebi uravnoteženoga gospodarskoga i

¹ SL C 161, 13.7.2007., str. 75.

² Mišljenje Europskoga parlamenta od 19. lipnja 2007. (SL C 146 E, 12.6.2008., str. 71.) i Odluka Vijeća od 25. rujna 2008.

³ SL L 283, 28.10.1980., str. 23.

⁴ Vidi Prilog I., dio A i dio B.

socijalnoga razvoja u Zajednici. Radi toga, države članice trebaju osnovati tijelo koje jamči isplatu nepodmirenih potraživanja predmetnih zaposlenika.

(4) Kako bi se osigurala jednaka zaštita predmetnih zaposlenika, stanje insolventnosti treba definirati u svijetlu zakonodavnih trendova u državama članicama, a taj koncept bi također trebao obuhvatiti i stečajne postupke koji nisu likvidacija. Kako bi utvrdile odgovornost jamstvene ustanove, u tom bi kontekstu države članice trebale propisati da kada stanje insolventnosti uzrokuje nekoliko stečajnih postupaka, takvu situaciju treba tretirati kao jedinstveni stečajni postupak.

(5) Trebalo bi osigurati da zaposlenici na koje se odnosi Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu sa skraćenim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC¹, Direktiva Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koju su sklopili ETUC, UNICE i CEEP² i Direktiva Vijeća 91/383/EEZ od 25. lipnja 1991. o dopunama mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu radnika zaposlenih na određeno vrijeme ili privremeno zaposlenih radnika³, budu obuhvaćeni ovom Direktivom.

(6) Kako bi se zaposlenicima osigurala pravna sigurnost u slučaju insolventnosti poduzeća koja svoje aktivnosti obavljaju u više država članica i kako bi se ojačala prava zaposlenika u skladu s praksom Suda Europskih zajednica, treba donijeti odredbe koje izričito navode koje su ustanove odgovorne za rješavanje zahtjeva za isplatu u tim slučajevima, te za cilj suradnje između nadležnih upravnih tijela država članica postaviti brzo rješavanje neisplaćenih potraživanja zaposlenika. Nadalje, potrebno je osigurati pravilnu provedbu predmetnih rješenja tako da se predvidi suradnja nadležnih upravnih tijela u državama članicama.

(7) Države članice mogu ograničiti odgovornost jamstvenih ustanova. Ta ograničenja moraju biti usklađena sa socijalnim ciljem Direktive i mogu voditi računa o različitim razinama potraživanja.

(8) Kako bi se olakšalo identificiranje stečajnih postupaka, posebno u situacijama koje imaju prekogranični karakter, za države članice treba donijeti odredbu o obavještanju Komisije i ostalih država članica o vrstama stečajnih postupaka u kojima je potrebna intervencija jamstvene ustanove.

(9) Budući da države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri postići cilj akcije koju treba poduzeti te se on stoga može bolje postići na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, koje je utvrđeno u tom članku, ova Direktiva ne prekoračuje ono što je nužno za ostvarenje toga cilja.

(10) Komisija treba Europskome parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o provedbi i primjeni ove Direktive, posebno s obzirom na nove oblike zapošljavanja koji se pojavljuju u državama članicama.

(11) Ova Direktiva ne bi trebala dovoditi u pitanje obveze koje države članice imaju u vezi s rokovima za prijenos u nacionalno zakonodavstvo i primjenu Direktiva iz Priloga I. dijela C,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

¹ SL L 14, 20.1.1998., str. 9.

² SL L 175, 10.7.1999., str. 43.

³ SL L 206, 29.7.1991., str. 19.

POGLAVLJE I.

OPSEG I DEFINICIJE

Članak 1.

1. Ova Direktiva primjenjuje se na potraživanja zaposlenika koja su nastala iz ugovora o radu ili radnih odnosa i koja postoje prema poslodavcima koji su insolventni u smislu članka 2. stavka 1.

2. Države članice mogu iznimno isključiti potraživanja određenih kategorija zaposlenika iz opsega ove Direktive, na temelju postojanja drugih oblika jamstva, ukoliko je utvrđeno da ona tim osobama nude stupanj zaštite jednak onome koji bi proizašao iz ove Direktive.

3. Ako se takva odredba već primjenjuje u njihovom nacionalnom zakonodavstvu, države članice mogu i dalje iz opsega ove Direktive isključivati:

(a) kućne pomoćnice/nike zaposlene od strane fizičkih osoba;

(b) ribare, plaćene po dijelu ulova.

Članak 2.

1. Za potrebe ove Direktive smatra se da je poslodavac insolventan ako je podnesen zahtjev za otvaranjem kolektivnog stečajnog postupka zbog insolventnosti poslodavca, kako je predviđeno zakonima i drugim propisima države članice, i uključuje djelomično ili potpuno oduzimanje imovine poslodavca te imenovanje stečajnog upravitelja ili osobe koja obavlja slično zaduženje, te ako je tijelo koje je nadležno u skladu s navedenim odredbama:

(a) donijelo odluku o otvaranju stečajnog postupka; ili

(b) utvrdilo da je poduzeće ili djelatnost poslodavca definitivno zatvoreno te da raspoloživa imovina nije dovoljna kao jamstvo za otvaranje stečajnog postupka.

2. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje nacionalno pravo koje se odnosi na definiciju izraza „zaposlenik“, „poslodavac“, „plaćanje“, „pravo kojim se prenosi trenutno potraživanje“ i „pravo kojim se prenosi buduće potraživanje“.

Ipak, države članice iz opsega ove Direktive ne mogu isključiti:

(a) zaposlenike sa skraćenim radnim vremenom u smislu Direktive 97/81/EZ;

(b) zaposlenike s ugovorom o radu na određeno vrijeme u smislu Direktive 1999/70/EZ;

(c) zaposlenike u privremenom radnom odnosu u smislu članka 1. stavka 2. Direktive 91/383/EEZ.

3. Države članice ne smiju odrediti minimalno trajanje ugovora o radu ili radnoga odnosa, kako bi zaposlenici imali pravo na potraživanja iz ove Direktive.

4. Ova Direktiva ne sprečava države članice da prošire zaštitu zaposlenika i na ostale slučajeve insolventnosti, kao na primjer u slučaju kada su plaćanja stvarno trajno obustavljena, koji se utvrđuju postupcima različitima od onih koji se navode u stavku 1., kako je predviđeno nacionalnim zakonodavstvom.

Ipak, takvim se postupcima ne stvara jamstvena obveza za ustanove drugih država članica u slučajevima iz Poglavlja IV.

POGLAVLJE II.

ODREDBE O JAMSTVENIM USTANOVAMA

Članak 3.

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da jamstvene ustanove jamče, ovisno o članku 4., isplatu nepodmirenih potraživanja zaposlenika koja su nastala iz ugovora o radu ili radnih odnosa, uključujući, gdje je to predviđeno nacionalnim zakonodavstvom, isplatu otpremnina nakon prestanka radnog odnosa.

Zahtjevi za isplatu koje je preuzela jamstvena ustanova smatraju se nepodmirenim potraživanjima u odnosu na razdoblje prije i/ili, prema potrebi, nakon datuma koji su odredile države članice.

Članak 4.

1. Države članice mogu ograničiti odgovornost jamstvenih ustanova iz članka 3.

2. Ako države članice iskoriste mogućnost iz stavka 1., one navode trajanje razdoblja za koje jamstvena ustanova treba podmiriti nepodmirena potraživanja. Ipak, to razdoblje ne može biti kraće od razdoblja koje pokriva naknada za posljednja tri mjeseca radnog odnosa prije i/ili nakon datuma iz drugog stavka članka 3.

Države članice mogu to minimalno razdoblje od tri mjeseca uključiti u referentno razdoblje u trajanju od najmanje šest mjeseci.

Države članice čije referentno razdoblje nije kraće od 18 mjeseci, mogu ograničiti razdoblje za koje jamstvena ustanova podmiruje nepodmirena potraživanja na osam tjedana. U tom se slučaju za izračun minimalnog razdoblja koriste ona razdoblja koja su najpovoljnija za zaposlenika.

3. Države članice mogu odrediti gornje granice za plaćanja od strane jamstvene ustanove. Te gornje granice ne smiju pasti ispod razine koja je u skladu sa socijalnim ciljem ove Direktive.

Ako države članice iskoriste ovu mogućnost, obavještavaju Komisiju o metodama koje su koristile prilikom određivanja gornje granice.

Članak 5.

Države članice utvrđuju detaljna pravila za organizaciju, financiranje i rad jamstvenih ustanova, posebno u skladu sa sljedećim načelima:

(a) imovina ustanova mora biti neovisna o obrtnom kapitalu poslodavca i nedostupna u stečajnom postupku;

(b) poslodavci moraju doprinositi financiranju, osim ako financiranje u potpunosti ne preuzmu tijela javne vlasti;

(c) obveze ustanova ne smiju ovisiti o tome da li su obveze o njihovom financiranju ispunjene ili ne.

POGLAVLJE III.

ODREDBE O SOCIJALNOJ SIGURNOSTI

Članak 6.

Države članice mogu odrediti da se članci 3., 4. i 5. ne primjenjuju na doprinose unutar nacionalnoga sustava obveznog socijalnog osiguranja ili unutar sustava dodatnog mirovinskog osiguranja ili među-osiguranja čiji je pokrovitelj poslodavac, izvan nacionalnih sustava obveznog socijalnog osiguranja.

Članak 7.

Ako poslodavac ustanovama socijalnog osiguranja ne uplaćuje obvezne doprinose u okviru nacionalnog sustava obveznog socijalnog osiguranja, prije nego što postane insolventan države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da to ne utječe negativno na prava koja zaposlenici imaju kod tih osiguravajućih ustanova, ako je poslodavac uplaćivao doprinose zaposlenicima prilikom isplate naknade za rad.

Članak 8.

Države članice osiguravaju poduzimanje potrebnih mjera za zaštitu interesa zaposlenika i osoba koje su na dan nastanka insolventnosti poslodavca već napustile njegovo poduzeće ili djelatnost, koji se odnose na prava kojima se prenose trenutna ili buduća potraživanja davanja iz mirovinskog sustava, uključujući i davanja za nadživjele članove obitelji, u okviru dodatnog mirovinskog osiguranja ili među-osiguranja čiji je pokrovitelj poslodavac, izvan nacionalnih sustava obveznog socijalnog osiguranja.

POGLAVLJE IV.

ODREDBE O MEĐUDRŽAVNIM SITUACIJAMA

Članak 9.

1. Ako se neko poduzeće čija se aktivnost odvija na području najmanje dvije države članice nalazi u stanju insolventnosti u smislu članka 2. stavka 1., za isplatu nepodmirenih potraživanja zaposlenika zadužena je ustanova u onoj državi članici na čijem području ti zaposlenici rade ili uobičajeno rade.

2. Opseg prava zaposlenika određuje se zakonom kojim je reguliran rad nadležne jamstvene ustanove.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se, u slučajevima iz stavka 1. ovog članka, odluke koje se donose u kontekstu stečajnih postupaka iz članka 2. stavka 1. , koji su pokrenuti u drugoj državi članici, uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja stanja insolventnosti poslodavca u smislu ove Direktive.

Članak 10.

1. Za potrebe primjene članka 9., države članice predviđaju dijeljenje značajnih podataka između svojih nadležnih upravnih tijela i/ili jamstvenih ustanova navedenih u prvome stavku članka 3., pri čemu se posebno mora omogućiti obavještanje ustanove nadležne za isplatu nepodmirenih potraživanja zaposlenika.

2. Države članice obavještavaju Komisiju i ostale države članice o kontakt podacima svojih nadležnih upravnih tijela i/ili jamstvenih ustanova. Komisija osigurava javnu dostupnost tih podataka.

POGLAVLJE V.

OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 11.

Ova Direktiva ne utječe na pravo država članica da primjene ili uvedu zakone i druge propise koje su povoljnije za zaposlenike.

Primjena ove Direktive ni pod kojim uvjetima ne predstavlja dovoljnu osnovu za regresiju u odnosu na trenutačno stanje u državama članicama i u odnosu na opću razinu zaštite zaposlenika u područjima obuhvaćenima ovom Direktivom.

Članak 12.

Ova Direktiva ne utječe na pravo država članica da:

- (a) poduzmu potrebne mjere kako bi izbjegle zlouporabe;
- (b) odbiju ili umanje odgovornost iz prvog stavka članka 3. ili jamstvenu obvezu iz članka 7., ako se utvrdi da je ispunjenje te obveze neopravdano zbog postojanja posebnih veza između zaposlenika i poslodavca i zajedničkih interesa, koji su doveli do tajnog dogovora među njima;
- (c) odbiju ili umanje odgovornost iz prvog stavka članka 3. ili jamstvenu obvezu iz članka 7. u slučajevima gdje je zaposlenik, sam ili zajedno sa svojim bliskim rođacima, bio vlasnik značajnog dijela poslodavčevog poduzeća ili djelatnosti i imao značajan utjecaj na njegovo poslovanje.

Članak 13.

Države članice obavještavaju Komisiju i ostale države članice o vrstama nacionalnih stečajnih postupaka koji su obuhvaćeni ovom Direktivom, i svim izmjenama koje se na nju odnose.

Komisija objavljuje ove obavijesti u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 14.

Države članice Komisiji dostavljaju tekst zakona i drugih propisa koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 15.

Najkasnije do 8. listopada 2010. Komisija dostavlja Europskome parlamentu i Vijeću izvješće o provedbi i primjeni članka 1. do 4., članka 9. i 10., članka 11. drugog stavka, članka 12. točke (c) i članka 13. i 14. u državama članicama.

Članak 16.

Stavlja se izvan snage Direktiva 80/987/EEZ, kako je izmijenjena aktima iz Priloga I., ne dovodeći u pitanje obveze država članica vezane uz rokove za prijenos Direktiva iz Priloga I. dijela C. u nacionalno zakonodavstvo i njihovu primjenu.

Upućivanje na Direktivu stavljenju izvan snage tumači se kao upućivanje na ovu Direktivu i čita se se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga II.

Članak 17.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 18.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 22. listopada 2008.

Za Europski parlament

Predsjednik

H.-G. PÖTTERING

Za Vijeće

Predsjednik

J.-P. JOUYET

PRILOG I.

DIO A

Direktiva stavljena izvan snage s uzastopnim izmjenama

(iz članka 16.)

Direktiva Vijeća 80/987/EEZ (SL L 283, 28.10.1980., str. 23.).

Direktiva Vijeća 87/164/EEZ (SL L 66, 11.3.1987., str. 11.).

Direktiva 2002/74/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća (SL L 270, 8.10.2002., str. 10.).

DIO B.

Akt o izmjeni koji se ne stavlja izvan snage

(iz članka 16.)

Akt o pristupanju iz 1994.

DIO C.

Rokovi za prijenos u nacionalno zakonodavstvo i primjenu

(iz članka 16.)

Direktiva	Rok za prijenos	Datum primjene
80/987/EEZ	23. listopada 1983.	
87/164/EEZ		1. siječnja 1986.
2002/74/EZ	7. listopada 2005.	

PRILOG II.

Korelacijska tablica

Direktiva 80/987/EEZ	Ova Direktiva
članak 1.	članak 1.
članak 2.	članak 2.
članak 3.	članak 3.
članak 4.	članak 4.
članak 5.	članak 5.
članak 6.	članak 6.
članak 7.	članak 7.
članak 8.	članak 8.
članak 8.a	članak 9.
članak 8.b	članak 10.
članak 9.	članak 11.
članak 10.	članak 12.
članak 10.a	članak 13.
članak 11. stavak 1.	-
članak 11. stavak 2.	članak 14.
članak 12.	-
-	članak 15.
-	članak 16.
-	članak 17.
članak 13.	članak 18.
-	Prilog I.

-

Prilog II.